

Kabinet geeft private geldschieters ruim baan bij financieren van overheidstaken

• 'Social Impact Bond' moet overheden geld besparen

- Eerste projecten laten gunstige uitkomsten zien
- Kabinet wil dat gemeenten hier meer gebruik van maken

Rob de Lange
Amsterdam

Private investeringen zijn een uitstekend middel om problemen aan te pakken in het onderwijs, de vluchtelingenhelp of hardnekkige werkloosheid. Dat vindt staatssecretaris voor Sociale Zaken Tamara van Ark (VVD). Zij roept gemeenten op vaker gebruik te maken van een zogeheten Social Impact Bond (SIB).

Een SIB is een prestatiecontract tussen een overheidsinstantie en een investeerder, waarbij de doelen van tevoren zijn vastgesteld. Overheden dragen niet zelf het financiële risico. Pas na afloop van een project betalen ze voor de behaalde resultaten. Naast de maatschappelijke winst vormt de besparing op bijvoorbeeld uitkeringen het financiële rendement voor de investerende partij.

De VVD-bewindsvrouw deed haar oproep op een bijeenkomst waar politici discussieerden met vertegenwoordigers van banken en vermogensfondsen over de voorwaarden waaronder een SIB kan worden ingezet. 'Ik ben echt gegrepen door de mogelijkheden om slimmer, sneller en beter grote groepen mensen te helpen', zei ze na afloop tegenover het FD.

De SIB is aan een gestage opmars bezig. De eerste projecten laten gunstige uitkomsten zien. In Rotterdam is 59% van een groep jongeren sneller dan gemiddeld uitgestroomd naar werk, opleiding of ondernemerschap, via een ondermeer door ABN Amro gefinancierde SIB. In de gemeente Veldhoven is met geld van een familiefonds in ruim een jaar bijna de helft van de statushouders aan het werk of een opleiding geholpen.

In Enschede krijgen inwoners met een bijstandsuitkering kans op een baan in Duitsland, via de eerste grensoverschrijdende SIB.

Een veel aangehaalde verklaring voor het succes is dat de verantwoordelijkheid bij de investerende partij ligt. De financiële prikkel zorgt voor een doelgerichte uitvoering en begeleiding.

Van Ark kreeg onverwachts bijval van

SP-senator Hans-Martin Don, in het dagelijks leven directeur van het Leger des Heils in Zuid-Nederland. 'Een SIB brengt de socialistische heilstaat wellicht een stap verder weg', zei hij met enige ironie. 'Maar het maatschappelijke rendement is hoog. Ik vind het geen probleem als een commerciële partij er dan geld aan verdient.' Volgens Don kijkt het Leger des Heils 'met interesse' naar SIB's, bijvoorbeeld op het gebied van huisvesting.

Vorig jaar stelde onder andere de SP-fractie in de Tweede Kamer kritische vragen over de SIB. De partij vraagt zich af of vermenging tussen overheidstaken en privaat geld wel gewenst is. Prima, vindt Don. 'Het is heel goed dat het debat wordt gevoerd, maar we moeten dur-

Staatssecretaris Tamara van Ark wil de huiver van gemeenten wegnemen om gebruik te maken van private financiering.

FOTO: PETER HILZ/HH

Bijna de helft van de statushouders in Veldhoven is met geld van een familiefonds aan werk geholpen

ven experimenteren. Op die manier heb ik het onderwerp besproken met mijn fractievoorzitter in de senaat.'

Een andere tegenwerping is dat lokale overheden het risico lopen te afhankelijk te worden van niet-publieke middelen bij het in stand houden van diensten die door de landelijke overheid zijn afgestoten. Van Ark: 'Dit gaat over veel meer dan geld of bezuinigingen. Complexe problematiek is er altijd geweest. Langvoor alle bezuinigingsrondes en decentralisaties.'

Vertegenwoordigers van familiefondsen zien nog veel onwennigheid bij de overheid, vertelde Cortijn van Valkenburg, werkzaam bij vermogensbankier Insinger Gilissen en penningmeester van het fonds Fundatie van den Santheuvel, Sobbe. Het fonds participeert onder andere in de SIB in Veldhoven. 'Geld en enthousiasme is voldoende. Waar wij tegenaan lopen is dat er te weinig SIB's zijn om in te participeren.'

Een SIB overstijgt vaak meerdere portefeuilles van een gemeente of provincie, en vergt dus beleidsmatige flexibiliteit. Bovendien kan de winst pas aan het einde van de looptijd worden gecasseerd, hetgeen vaak op boekhoudkundige barrières stuit. Of zoals een van de aanwezigen zei: 'Een social impact bond is in een powerpointpresentatie makkelijk kloppend te maken. In een spreadsheet wordt het een stuk lastiger.'

De Delftse wethouder Hatto van der Woude kondigde aan de mogelijkheden in haar gemeente zeker te gaan verkennen: 'Ik zie de SIB als een goed alternatief voor subsidie. Daarbij stel je vooral geld beschikbaar voor het leveren van een inspanning. Het klinkt zinvoller om voor een resultaat te betalen.'

Op de steun van Van Ark kan ze alvast rekenen: 'Sommige maatschappelijke problemen zijn zo hardnekkig dat alleen overheidsoptreden onvoldoende is. Het zijn jouw inwoners of cliënten, daar heb je een verantwoordelijkheid voor, maar ik zie niet in waarom je niet andere kennis en kunde mag inschakelen die lonend is. Werken met een SIB is nu nog vaak pionierswerk. Ik wil de huiver wegnemen en gemeenten steunen die hier innovatief mee aan het werk gaan.'